

Digitális forradalom az oktatásban- kockázatok és lehetőségek

„A médiaműveltség legalább annival több veszélyt hordoz, mint amennyi előnnyel jár” —talán ez volt az egyik legfontosabb üzenete 'A gyermekek és fiatalok jogai, lehetőségei és jólléte a digitális korban' az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága 2021-es magyar elnöksége konferenciájának. Küldetése volt, hogy az Európa Tanács gyermekjogi stratégiájának (2016–2021) öt évre a digitális környezetre gyakorolt hatásának eredményeit összegezze. A kétnapos rendezvényen a világ számos országának, illetve Magyarország digitális világának szakemberei beszéltek a gyermekek, a családok digitális biztonságáról, illetve a pandémiai okozta új helyzetre adott válaszokról.

A konferencia különös figyelmet fordított a változásokra, veszélyekre és lehetőségekre, amelyek az elmúlt másfél év COVID-19 világjárványa, valamint a digitális oktatás és az online tevékenység mindennapi tevékenysége következtében bevezetett különleges intézkedésekből származnak. A gyermekek és diákok jogainak érvényesítésére, különös tekintettel a gyermekek és fiatalok jólétére (testi, szellemi és mentális egészség), valamint a családi értékekre és a hátrányos helyzetű családokra és a leszakadó társadalmi csoportokra. A digitális környezetben a biztonság megerősítése, őszintén beszélve minden kockázatról, lehetőségekről, amik segíthetnek az új világhoz való alkalmazkodásban.

„A történelemben először szembe kell nézni azzal a kihívással, hogy a gyerekek hogyan tudják produktív, kreatív és etikus módon használni az okos eszközöket és az internetet. Nyilvánvaló, hogy az ilyen fejleményekért felelős technológiai szektornak - amely egyben a pénzbeli és adatbeli előnyök kedvezményezettje -, nagyobb elszámoltathatóságot kellene vállalnia és aktívan járhatna el a gyermekek védelméért és a kockázatok minimalizálásáért. Ehhez EU-szintű hozzájárulás is elvárható” - tette hozzá a miniszter. Szerinte az igazi tét itt az, hogy hogyan fog kinézni a homo digitalis, a holnap embere és világa, hogyan tudják továbbvinni azt az örökséget, amelyet rájuk akarunk bízni, ami a mi esetünkben az európai és a magyar nemzeti örökség. Ebben jelentős szerepet játszik a családok és a gyermekek digitális védelme. „Magyarország digitális gyermekvédelmi stratégiája már évek óta kiváló programokat kínál. Közben hazánk meg akarja érteni ezeket a jelenségeket, hogy hozzáértő módon avatkozzon be” – nyitotta meg Palkovics László innovációs és technológiai miniszter csütörtökön az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának budapesti konferenciáját. „A járvány alatt nagyon rövid idő alatt soha nem látott szintű együttműködés jött létre az oktatás világában az oktatás szereplői, a gazdasági és a civil szféra között, ugyanakkor az egyes országok nagyon eltérő módon reagáltak, különböző célokat fogalmaztak meg, és különböző megoldásokat és eszközöket helyeztek a védelem középpontjába. Magyarország ugyanazokat az intézkedéseket hozta az oktatásban, mint a világ legfejlettebb országai. a járvány hatásainak csökkentéséért és a veszélyeztetett tanulók támogatásáért, például az oktatáshoz való hozzáférést támogató digitális eszközök és tartalmak biztosítását, valamint a tanulók kiszolgáltató csoportjainak pedagógiai támogatását. Magyarország egyike azoknak az országoknak, amelyek a járvány idején célzott támogatást nyújtottak az oktatásban érdekelt feleknek. Az állam továbbra is ingyenes és kedvezményes gyermekfelügyeletet biztosít a rászorulóknak, valamint további juttatásokat ad a hátrányos helyzetű településeken dolgozó pedagógusoknak. Különösen fontos a digitális átmenet kockázatainak mérséklése, valamint a gyermekek és fiatalok jogainak és jólétének védelme. A gyorsan változó digitális környezetben elkerülhetetlen a gyermekek jogainak újraértelmezése és átalakítása. Mindazonáltal a

gyermekjogok harmonizációja nem áll meg a különböző nemzetek, vagy akár kultúrák jogi és szabályozási gyakorlatának összehangolásánál, hanem szélesebb körben magába kell foglalnia azokat a kihívásokat, amelyek az új technológiákból, a változó kommunikációs formákból, a szocializációból, tanulásból, nevelésből és ezzel kapcsolatban a család és az iskola szerepéből adódnak. A gyermekek digitális kompetenciájának fejlesztésén túl a családok és a gyermekek digitális védelme is hangsúlyosabb. A Covid-19 járvány idején bevezetett kényszerintézkedések visszafordíthatatlan digitalizációt okoztak és fel is gyorsították azt az oktatásban” — mondta a miniszter.

Dr. Aáry-Tamás Lajos, az oktatási jogok biztosa is példa nélküli kihívásokról és változásokról beszélt: 2020 a pandémia terhelte év legutóbb talán a világháború idején állította ilyen feladatok elé az oktatást.

„Fennállásunk óta mintegy 36 ezer panasz érkezett hozzánk, több ezer telefonhívás, de a jelenlegi helyzet egészen új kihívásokat hozott. Rengeteg olyan megkeresést kaptunk, amelyre még sem irányelvek, sem gyakorlat nem voltak, így szoros együttműködésre volt szükség valamennyi érintett hatóság, hivatal, érdekvédelmi szervezet részéről. Különösen nehéz helyzetbe hozta a gyors változás a fogyatékossgal élő, különösen az autista és hiperaktív gyerekeket, illetve azokat, akik hátrányos helyzetűek, nekik eszközeik sem voltak a digitális váltsához. De azt gondolom, hogy a magyar oktatási rendszer jól vizsgázott, minden lehetőséget próbáltunk megtalálni, hogy senki se maradjon ki az oktatásból, ráadásul a pedagógusok presztízse is nőtt, most értették meg a szülők, mit is jelent az ő munkájuk” —fogalmazott a biztos, aki szerint a digitális biztonság, az információ és a bizalom soha nem került még ennyire előtérbe, mint az elmúlt időszakban, ami hihetetlenül gyors tempót diktál, folyamatos fejlődést követel, ahol különösen figyelni kell arra, hogy a biztonság és a bizalom épüljön.

A két nap valamennyi előadójának a digitális eszközökhöz, kapcsolódási lehetőségekhez való egyenlő hozzáférés, a digitális edukáció, a kritikus szemlélet, a fogyasztói tudatosság volt a legfőbb témája. Hogy milyen készségekre, tudásra és információkhoz van ahhoz szüksége a gyerekeknek, szülőknek, hogy biztonságosan tudjanak közlekedni ebben az új világban. Mert az egy közös konklúzió volt, hogy a technológiai tudás kevés ahhoz, hogy tisztában legyünk az információk megértésével, a lehetséges veszélyekkel, mert, ahogy nő a médiaműveltség úgy nő az egyéni biztonság, a gyermekek jogainak kockázata.

Kun Viktória